

Kontakty z Mediami
i Informacja

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej
KOMUNIKAT PRASOWY nr 74/14

Luksemburg, 20 maja 2014 r.

Opinia rzecznika generalnego w sprawie C-333/13
Elisabeta Dano i Florin Dano / Jobcenter Leipzig

Zdaniem rzecznika generalnego Melchiora Watheleta Niemcy mogą, na podstawie ogólnego kryterium, które wskazuje na brak rzeczywistego związku z przyjmującym państwem członkowskim, odmówić „świadczeń socjalnych dla potrzebujących pomocy osób poszukujących pracy” obywatelom innych państw członkowskich

Niemcy mogą zatem wyłączyć przyznawanie takich świadczeń osobom, które przybywają jedynie w celu poszukiwania pracy lub korzystania z pomocy społecznej

W Niemczech potrzebujące pomocy osoby poszukujące pracy mogą ubiegać się o skorzystanie z podstawowego zabezpieczenia mającego na celu w szczególności zapewnienie kosztów utrzymania¹. Przyznane z tego tytułu świadczenia służą umożliwieniu prowadzenia godnego życia i mają objąć podstawowe potrzeby, dodatkowe potrzeby oraz potrzeby w zakresie zakwaterowania i ogrzewania. Jednakże korzystanie z tych świadczeń przez osoby, które udają się do Niemiec wyłącznie w celu skorzystania z nich lub poszukiwania pracy jest, według prawa niemieckiego, wyłączone. Celem tego wyłączenia jest zapobieżenie, by świadczenia socjalne nie stały się nieracjonalnym obciążeniem w Niemczech.

Sozialgericht Leipzig (sąd ds. socjalnych w Lipsku) zmierza do ustalenia, czy prawo Unii stoi na przeszkodzie takiemu wyłączeniu. Sąd ten musi rozstrzygnąć spór pomiędzy Elisabetą Dano i jej małoletnim synem, będącymi obywatelami rumuńskimi, a Jobcenter Leipzig (właściwym organem administracji lokalnej). Powołując się na wyłączenie przewidziane przez prawo niemieckie, Jobcenter Leipzig odmówił przyznania tym dwóm osobom świadczeń z zakresu podstawowego zabezpieczenia². E. Dano i jej syn (urodzony w Niemczech) mieszkają od kilku lat w Lipsku w mieszkaniu siostry E. Dano, która zapewnia im wyżywienie. E. Dano nie ma żadnego wyuczonego zawodu i nie wykonywała dotychczas żadnej działalności zawodowej ani w Niemczech, ani w Rumunii. Wydaje się, że E. Dano nie przybyła do Niemiec w celu poszukiwania pracy oraz nie podejmuje starań, by znaleźć zatrudnienie w tym kraju.

W przedłożonej dzisiaj opinii rzecznik generalny Melchior Wathelet stwierdził, że prawo Unii³ nie stoi na przeszkodzie temu, by na podstawie ogólnego kryterium odmawiać obywatelom innych państw członkowskich korzystania ze „specjalnego nieskładkowego świadczenia pieniężnego” (takiego jak świadczenia z zakresu niemieckiego podstawowego zabezpieczenia dla

¹ Sozialgesetzbuch Zweites Buch, SGB II (księga druga niemieckiego kodeksu socjalnego). Świadczenia z zakresu podstawowego zabezpieczenia przewidziane w SGB II obejmują także świadczenia mające na celu włączenie do życia zawodowego, ale świadczenia te nie są przedmiotem rozpatrywanego sporu. Obok tego systemu dla osób poszukujących pracy system pomocy społecznej w ścisłym znaczeniu przewiduje w ramach SGB XII wyłączenie podobne do wyłączenia rozpatrywanego w sprawie Dano.

² E. Dano pobiera jednakże na swojego syna od organów niemieckich świadczenie na dziecko pozostające na utrzymaniu („Kindergeld”) w wysokości 184 EUR miesięcznie oraz zaliczkę z tytułu zasiłku alimentacyjnego w wysokości 133 EUR miesięcznie.

³ Chodzi dokładniej o i) rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.U. L 166, s. 1), zmienione rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 988/2009 z dnia 16 września 2009 r. (Dz.U. L 284, s. 43), oraz ii) dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2004/38 w sprawie prawa obywateli Unii i członków ich rodzin do swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium państw członkowskich, zmieniającą rozporządzenie (EWG) nr 1612/68 i uchylającą dyrektywy 64/221/EWG, 68/360/EWG, 72/194/EWG, 73/148/EWG, 75/34/EWG, 75/35/EWG, 90/364/EWG, 90/365/EWG i 93/96/EWG (Dz.U. L 158, s. 77).

potrzebujących pomocy osób poszukujących pracy⁴), pod warunkiem że przyjęte kryterium (jak na przykład powód wjazdu wnioskodawcy na terytorium państwa członkowskiego) może wskazywać na brak rzeczywistego związku z przyjmującym państwem członkowskim i ma tym samym na celu zapobieżenie nieracjonalnemu obciążeniu dla krajowego systemu pomocy społecznej.

Rzecznik generalny przypomniał, że prawo Unii⁵ upoważnia obywateli Unii i członków ich rodzin do przebywania w państwie członkowskim innym niż państwo, którego są obywatelami, przez okres trzech miesięcy dopóty, dopóki nie staną się nieracjonalnym obciążeniem dla systemu pomocy społecznej w przyjmującym państwie członkowskim. Gdy osoby takie pragną pozostać przez okres przekraczający trzy miesiące, muszą posiadać wystarczające zasoby, aby nie stanowić obciążenia dla systemu pomocy społecznej przyjmującego państwa członkowskiego. Wynika z tego nieuchronnie, że może dochodzić do nierównego traktowania przy przyznawaniu świadczeń z zakresu pomocy społecznej innym obywateli Unii względem obywateli przyjmującego państwa członkowskiego.

Ustawodawstwo odmawiające możliwości korzystania ze świadczeń z zakresu podstawowego zabezpieczenia osobom, które w ogóle nie zamierzają się zintegrować na rynku pracy, przybywają do Niemiec wyłącznie w celu skorzystania z niemieckiego systemu pomocy społecznej, jest zgodne, zdaniem rzecznika generalnego M. Watheleta, z wolą prawodawcy Unii. Takie wyłączenie pozwala zapobiec, aby osoby, które korzystają ze swobody przemieszczania bez woli integracji, nie stanowiły obciążenia dla systemu pomocy społecznej. Jest ono ponadto zgodne z przyznaną państwom członkowskim w tym zakresie swobodą uznania. Innymi słowy, pozwala ono uniknąć nadużyć oraz występowania określonej formy „turystyki socjalnej”.

Rzecznik generalny zauważył ponadto, że kryterium przyjęte przez Niemcy (mianowicie przybycie na terytorium niemieckie wyłącznie motywowane poszukiwaniem pracy lub chęcią uzyskania pomocy społecznej) pozwala na wykazanie braku rzeczywistego związku z terytorium przyjmującego państwa oraz integracji z nim. Kryterium to pozwala zapewnić efektywność gospodarczą systemu bez zakłócenia jego równowagi finansowej. Ustawodawstwo niemieckie dąży zatem do realizacji słusznego celu, jak tego wymaga Trybunał Sprawiedliwości. Ponadto, w ocenie rzecznika generalnego, wybrane kryterium wydaje się proporcjonalne do realizowanego celu. W celu ustalenia, czy wnioskodawca jest objęty rozpatrywanym wyłączeniem i czy tym samym należy mu odmówić przyznania świadczeń z zakresu podstawowego zabezpieczenia, organy niemieckie mają bowiem obowiązek zbadania jego osobistej sytuacji.

UWAGA: Opinia rzecznika generalnego nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości. Zadanie rzeczników generalnych polega na przedkładaniu Trybunałowi, przy zachowaniu całkowitej niezależności, propozycji rozstrzygnięć prawnych w sprawach, które rozpatrują. Sędziowie Trybunału rozpoczynają właśnie obrady w tej sprawie. Wyrok zostanie wydany w terminie późniejszym.

UWAGA: Odesłanie prejudycjalne pozwala sądom państw członkowskich, w ramach rozpatrywanego przez nie sporu, zwrócić się do Trybunału z pytaniem o wykładnię prawa Unii lub o ocenę ważności aktu Unii. Trybunał nie rozpoznaje sporu krajowego. Do sądu krajowego należy rozstrzygnięcie sprawy zgodnie z orzeczeniem Trybunału. Orzeczenie to wiąże w ten sam sposób inne sądy krajowe, które spotkają się z podobnym problemem.

Dokument nieoficjalny, sporządzony na użytek mediów, który nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości.

[Pełny tekst](#) opinii jest publikowany na stronie internetowej CURIA w dniu ogłoszenia

Osoba odpowiedzialna za kontakty z mediami: Ireneusz Kolowca ☎ (+352) 4303 2793

Nagranie wideo z przedłożenia opinii jest dostępne przez „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 22964106

⁴ Zdaniem rzecznika generalnego te świadczenia, wynikające z połączenia dwóch wcześniejszych systemów (mianowicie pomocy dla bezrobotnych i pomocy społecznej), stanowią specjalne nieskładkowe świadczenia pieniężne w rozumieniu rozporządzenia nr 883/2004 i podlegają z tego tytułu zasadzie równego traktowania. Stanowią jednak również świadczenia z pomocy społecznej w rozumieniu dyrektywy 2004/38, tak że obywatele przyjmującego państwa członkowskiego i obywatele Unii, którzy korzystają ze swobody przemieszczania się i pobytu, mogą ewentualnie podlegać nierównemu traktowaniu.

⁵ Dokładniej dyrektywa 2004/38, przytoczona w przypisie 3.